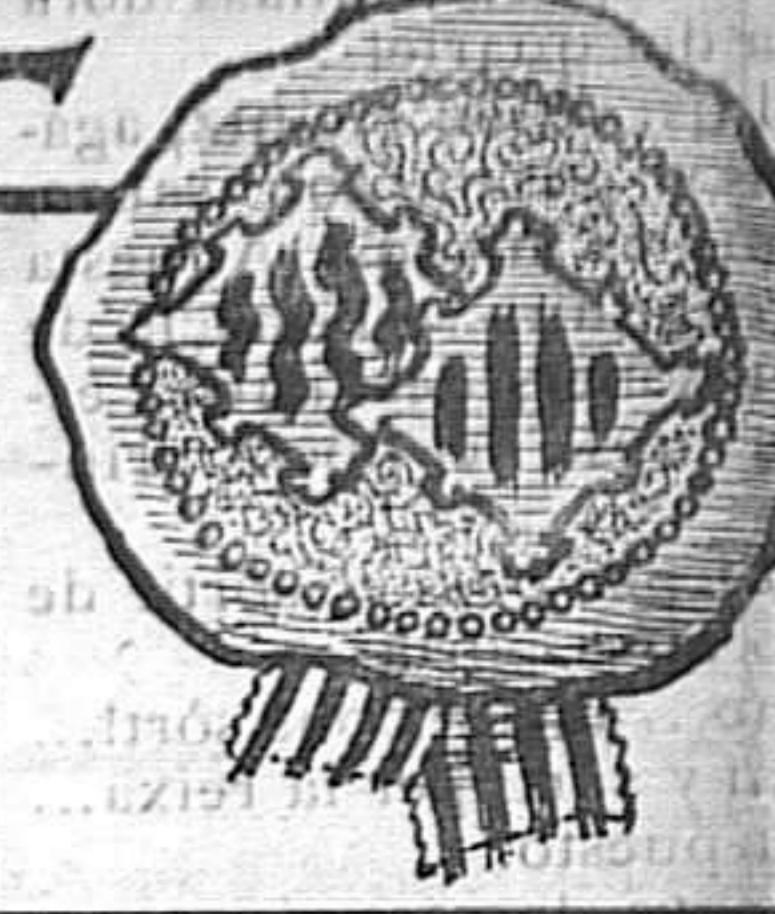

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÓDICH CATALANISTA

Any 6. Núm. 233. Dissapte 21 de Janer de 1905.

LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempeñin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sin tot quant se refereixi a la organització interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats y que dintre de Catalunya's fallin en àltima instància ls plerts y causas; volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exèrcit espanyol per mèdi de voluntaris ó diners, suprimint el absolut las quintas y llevas en massa y estableint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Alerta federal!

descarada serietat, que si no'ls coneugessim potser creuríam que s'ha operat un miracle.

Malament deu anar la forsa que representavan, molts deuen ésser los abans incautes que tenen los ulls oberts, alguna miserable idea ls deu portar a perdre lo federalisme. Aneu alerta federales! barreu las portas que truca mala gent.

Serà potser que s'han convenut que, si se pot instaurar-se, no pren solidesa, una forma política sense'l concurs de l'element intel·lectual? Haurán vist ja que no comptan ab la joventut estudiosa, ni ab lo treballador y sofert poble català.

Mala intenció la portan, no hi ha dupte, però'ls coneixèm, y sabrem impedirlos que se'n fiquin a casa. Barreu las portas, federales!

Cosas d'Espanya

Ab tant d'enraihonar com han fet sempre'ls *grandiloquents* oradors del nostre desastros Congrés dels Diputats, ab tant de bestiejat com han bestiejat los patriòtics rotatius de Madrit, no tenim present que mai s'hagin ocupat de una cosa que, dintre de l'administració de justicia, posa a l'Estat espanyol al nivell dels més salvatges, mantenintlo encara en los temps en que ni tan sols s'havien establert las diligencias.

No hi fa res que'l ferro-carril escursi las distancies. Pera la justicia espanyola no s'han inventat encara las galeras.

Si ha d'enviar alguna *pessa de convicció*, l'envia per medi de peatons, de poble en poble, y de aquesta manera logra dues coses que fan mó t espanyol, això es causar gastos y molestias a las poblacions y emplear quinze días per fer arribar a Tarragona lo que per ferro-carril tardaria dues horas.

Això, que semblarà una exageració a tots los que ignorin aquests tràmits de la nostra justicia, es rigorosament exacte.

Nosaltres hem vist enviar suscàncies, desde Saragossa, per ser analisadas a Barcelona, y al cap de quatre mesos d'haver sortit del primer punt, li faltava encara molt per arribar a son destí. Hem vist enviar y retornar desde Tarragona a un poble que no dista 30 kilòmetres d'aquesta capital, un objecte qual valor no arribava a 5 cèntims, y costar centenars de pessetas la seva conducció, empleant més de quinze dies en cada viatge.

¿Qué hi fa que hi hagi ferro-carrils? La qüestió es deixar ben sentada la nostra fama espanyola; demostrar que pera la nostra justicia històrica ns hem encallat en l'època del Rey Wamba.

D'aquestas menudencias no se'n ocupen los Ròmeros, los Salmerons y'ls altres *verbos* per l'estil. No se'n ocupen d'aquesta vergonya nacional los superbrotatius de la cort. Tenen massa feina combatent als *cuatro locos*

del catalanisme quells fan més por que una pedregada seca.

J. PANIS.

EMPORIUM

La tasca dels inconscients sempre és tasca de contradicció. Lo que asseveran ab la paraula, ho practican després ab senit decididament oposat. Y per inconscients per atavisme, veritat és que si voléu trobarlos dia tré Espanya per tot n'hi trobareu prou; però l'*emporium* d'aquesta classe de gènere existeix irremsiblement a Madrit.

La capital d'Espanya es un magatzem acurullat de mercaderías, tan assortit y tan secund, que és capás, sense fer cap injusta exageració, de suministrarne per tots los quatre cantons de la Península. Es un embusteró qui s'atreveixi a dir lo contrari y un envejós qui propala que Madrit viu de lo que li donan las altres províncies y en cambi aquella villa y corte no és capás per regalar a sas companyeras de otras extremitades.

Madrit no s'ha mostrat escàs en fer presents y ofrenas a tots los espanyols, o sinó que ho diguin los contribuents que coneixen d'una hora lluny la cara del recaudador y la floreta de l'expedient, legal sempre; que ho digan los minyons de vint anys que fins a la sopa'ls hi surt la visita del sargentó per recordarlos al recreo del quartel; que ho diga l'obrer desenganyat que sempre recorda de suscripcions organitzades per *redentores* y que ha vist fugir com si tinguessin alas, y que ho digan una finitat més de classes que'n guardan un *inquebrantable e imperecedero recuerdo*.

Madrit, donchs, és l'*emporium* de Espanya; de la seva riquesa seconde ne viuen tots los pobles de l'Iberia; sense aquells tresors la nostra vida, y això és indubitable, esdevindria feble y la nostra ossa cauria esmicollantse per terra y, oh ingratiut!, a pesar de tot això, no manca pas qui los rebi ab mostra de desagrado y tingui l'atrevidament de protestar y volquer anular aquells refinats obsequis, que són la més ferma garantía pel progrés y la civilisació de *esta desgraciada nació*.

En cambi lo prosisme arcàich y materialista de Catalunya, l'indústria, la maleïda industria, s'escampa per tot Espanya, y las províncies unànimament acceptan sas valiosas produccions y per ellas casi sempre rebutjan las de l'estrange.

Y veusquic com també Catalunya és un *emporium*; mes, quina diferència de l'un a l'altre, veritat? Madrit és l'*emporium* de las corruptelas; Barcelona ho és del progrés y del treball que simbolisa la dignificació.

Però com que pels reptils verinosos, llaga xacrosa de l'humanitat, tinya pestilenta dels pobles, que al Centre resideix, sos enemics per més que fassin sants farian sempre diables, aquesta envejable condició de la nostra Patria constitua, segons ells, un anacronisme contra nosaltres mateixos, puig més d'un miler de caps havian repetit tant en públic com en privat que Catalunya no sabia fer res més que teixits y llançanissas, perquè en quan a literatura y a intel·lectualisme no anavam enlloc.

Però veusquic quel temps transcorregut y les circumstàncies passaren y... la minyona se li tornà respondre. Vingué un dia que un artista que per nosaltres podia ésser de molt talent però no era un Zaconni, y al presentarse al devant seu tan enfabats van quedarhi, que aquell eminent actor italià quedà ab los elogis dels madrilens, *tamanito* al costat d'en Borrás; però com tot això no era res encara, allavors conequeren las produccions dels nostres escriptors y l'entusiasme fou més gran. Se'n dirà potser que aquellas ma-

nifestacions d'admiració eran sols producte de certas camarillas polítiques, no volém negarlo, però tam-poch volém deixar de reconeixer que aquelles, fós lo que fós, lo que las promogués, eran justas y ben acertades.

Y és més gran lo que ha succeït no fa molts dies; l'eminent Guimerà dongué las primícies de son genial drama «Andrònica» a la villa y corte y tan gran fou l'admiració que'l ls causà, que un dels més anomenats *intelectuals* d'allà, no recordo qui, però sé que és autor de varías obres de gènere chico, no pogué menys de aixecar-se de la butaca y proclamar a viva veu per tot lo públic l'excellència de l'obra que acabava de representar.

Ho veyeu com tots los inconscients se contraduixen sense adonars'en. Y ho veyeu també com Catalunya té l'*emporium* de tota mena de produccions dignes y lloables, menfres Madrid ho és de porqueria?

PERE B. TARRAGO.

TREBALL DE CULTURA

Ab lo títol *Contra el duelo*, ha publicat lo senyor baró d'Albí una sèrie d'articles, reunits en forma d'opuscol, ab los que emprén ab gran zel una valenta creuada contra's desafios, eixa mena de baralles de levita y guant blanch y més o menys aristocràticas, que en llengua de Castella y pera major sarcasmel las anomenan *lances de honor*.

L'objectiu que's proposa l'autor del opuscol a que'ns referim, és verament civilisador y per consegüent molt digno de lloansa, perquè, además de fer veure la ridicolesa de l'acte en si mateix y'ls anatemes lab que l'han condemnat las lleys divines y humanas, demosta la necessitat absoluta de bandear una costum tan perniciosa com anti-humanitaria.

Pera assolir eixa finalitat, preconisa l'autor la conveniència de crear a Espanya *tribunals d'honor*, o sia de arbitratge, y lligas contra'l desafio, consemblants a las que s'han establert en altres nacions europeas; y ab aquest motiu fà una ressenya, molt completa, d'altals lligas y tribunals, històriant la marxa que han seguit des del seu origen, y l'acció moralisadora que produceixen, principalment a Austria, Bèlgica, Alemanya, Itàlia y França.

Molt interessants son los datos que ha reunit y exposa, ab molta claretat, lo senyor baró d'Albí en d'aquesta ressenya, y enemics son útils perquè, poden servir de norma peral si que's proposi pera que vinguin a pendre caràtula de naturalesa, entre nosaltres, costums tan barbars com la que's combat en l'opuscol de que tractem.

Lo matonisme y'l *flamenquisme* y'l tip de l'*espaldachín* son ben bé d'allende, y contra aquesta corrent malestruga, convé lluitar sens treva y ab energia, si volém fer quelcom de pràctic pera atànyer l'abolició del desafio.

Ab això faré un obra verament educativa y treball de cultura, y per aqueix motiu considerém molt meritòria y molt digna d'aplaudiment la tasca que ha empresa lo senyor baró d'Albí, predicant una creuada pera extinguir aital costum, més propia de temps atrasats y rutinaris, y que avuy sols pot servir pera assenyalar un rebaixament moral en los pobles que encara la conservan y preconisan.

Perquè la nació anglesa ja fá més de sexanta anys que desconeix lo desafio, y en cambi a Espanya s'ha generalitat tant, que fins persones constituidas en autoritat donan l'esàndol de batres, originantse successos tant vergonyosos com l'ocorregut si poch temps a Sevilla, tab la mort del marquès de Pickman?

No serà pas perquè allí estiga penat per las lleys, puig també las del nostre país lo prohibeixen y'l Còdich penal lo califica de delicto y'l castiga.

Bò és y digne de lloansa que'l legislador se'n preocupa, l'excri y al enemics procura combatré per medios d'una sanció penal. Més no n'hi ha prou; és precis que un major grau de cultura y civilisació entre els ciutadans, sobre tot los que pertanyen a les classes altas, que son las majorment criadas a donar bon exemple, cooperi a l'acció del legislador, y així veyem que, mentres a Inglaterra, com diu lo baró de Albí, ha caigut tant en desús la costum de los batres, que's considera una veritable incorrecció fer de desafiar a un individu, y si's pregunta a un anglès quina forta conducta si rebés una ofensa o bé un insult, sa resposta invariable seria aquesta: «pera castigar a las personas mal educadas hi ha'l tribunals»; en cambi, a Espanya les prescripcions de la lley y'ls càstichs que disposa'l Còdich penal, per lo que's refereix als desafios, son lletra morta; y ho son perquè a Espanya l'esperit de cultura que caracterisa a la rasa anglo-saxona, s'ha vist substituir per la rasa de *quixots* y de *tenorios*, que encara vegeta en algunes de sas terras y me-

sets. Entre nosaltres, o sia a Catalunya, sortosament, no hi ha tener cap pera que puguin germinar hiis desafios. Son plantas exòtiques, y'ls catalans de soca a arrel no poden averirshi a aital costum. No la troba-reu a montanya, ni entre la gent del camp y de sa casa. Han d'esser forasters los qui la segueixen, y si son del pais, son gent desenseñada que no viu a la catalana. Ja ho hem dit; en lo terner no'ls hi és propici; y encara ho forta menys si las nostres classes altas haguessin conservat sempre y constantment l'esperit del poble català. No ho duptin aquestas classes, l'oblit y la proscriptió de la llengua propia y natural, en los de la família, lo rebutjar las costums de la terra en contradicció ab nostre modo d'esser, y tot lo que contribueix, en poch o en molt, a fer perdre lo que'és típic y característich de la nostra nacionalitat catalana, son factors terribles que cooperan a mantenirnos en un grau de cultura molt aproposit pera que vinguin a pendre caràtula de naturalesa, entre nosaltres, costums tan barbars com la que's combat en l'opuscol de que tractem.

Entre nosaltres, o sia a Catalunya, sortosament, no hi havia hagut massa desafios, son plantas exòtiques, y'ls catalans de soca a arrel no poden averirshi a aital costum. No la troba-reu a montanya, ni entre la gent del camp y de sa casa. Han d'esser forasters los qui la segueixen, y si son del pais, son gent desenseñada que no viu a la catalana. Ja ho hem dit; en lo terner no'ls hi és propici; y encara ho forta menys si las nostres classes altas haguessin conservat sempre y constantment l'esperit del poble català. No ho duptin aquestas classes, l'oblit y la proscriptió de la llengua propia y natural, en los de la familia, lo rebutjar las costums de la terra en contradicció ab nostre modo d'esser, y tot lo que contribueix, en poch o en molt, a fer perdre lo que'és típic y característich de la nostra nacionalitat catalana, son factors terribles que cooperan a mantenirnos en un grau de cultura molt aproposit pera que vinguin a pendre caràtula de naturalesa, entre nosaltres, costums tan barbars com la que's combat en l'opuscol de que tractem.

Lo matonisme y'l *flamenquisme* y'l tip de l'*espaldachín* son ben bé d'allende, y contra aquesta corrent malestruga, convé lluitar sens treva y ab energia, si volém fer quelcom de pràctic pera atànyer l'abolició del desafio.

Ab això faré un obra verament educativa y treball de cultura, y per aqueix motiu considerém molt meritòria y molt digna d'aplaudiment la tasca que ha empresa lo senyor baró d'Albí, predicant una creuada pera extinguir aital costum, més propia de temps atrasats y rutinaris, y que avuy sols pot servir pera assenyalar un rebaixament moral en los pobles que encara la conservan y preconisan.

FERRÁN DE SAGARRA.

JO ERA ALLA.....

La nit era casi diafana; lo cel sembla la cúpula inmensa d'un temple, aclarit per milers de bombetes elèctriques. Los passos del caminant ressona-

van somorts sobre'l camí, com cops de mall. Bruscament se deturà; a la dreta, al costat del camí, se distingia una pallissa al costat d'una petita masia.

Perquè buscar un alberch més lluny? La població era a un kilòmetre, és veritat, però ell era allí y' l'supliria estava més apropi.

Son pensament fou que al desparter-se oferia sos serveys a l'amo del mas, perquè en Laurent era obrer cisteller d'ofici. Ell se deya obrer per modestia, però era més, era un artista en lo treball del vímet.

Ningú feia com ell, les arnas, coves, cistells, paneras, canyissos y caminadors.

La vida sedentaria de l'artista, li desagradava: preferia correr a la ventura y ser son propi patró.

Això tenia son costat bò y dolent: aquella nit Laurent no pensava'l mal. Posà sa bossa en un recò del cobert, se tragué l'americana y l'ermilla, ho puja tot al cim d'una pila de ferratje, y s'adormí, cansat.

**

Las dues tocaren al campanar de la població veïna, quan se despertà ab la sensació de taparse.

Los ulls apena oberts s'engrandiren d'espant esfereidor. En lo cobert hi havia foch!

Allavors sortí pel costat oposat del que havia entrat, passà per un marge y saltà a un prat.

Y allí cridava a plens pulmóns:

—Foch! foch!!!

Després de donada l'alarma, se posà a tremolar, no baix l'impressió del perill ocorregut, sinó sobre las conseqüencies eventuals de l'incendi.

—A qui o a què és degut aquest incendi? A una imprudència, a una torpesa, a una malevolensa? Eran qüestions de que sens dupte s'encaregaría la justicia y si no's descobria la causa inmediata, l'obrer ambulant, fins aquella nit sens bitllet d'allotjament, seria certament inquietat y sospitós.

Més hauria valgut sens dupte, sortir la mateixa nit... però alashoras era ja molt tard; la gent de la masia despertats de sobressalt, l'havien vist en lo prat, gracies a la claretat roja de l'incendi.

Ademés, com descuidars del dever en presencia d'un sinistre?

Laurent cuixa a pujar a la taulada de la casa, organisant los primers auxilis en mira de salvar la masia.

Sos esforços foren inútils: quan la petita bomba a bras de la població, fou posada a puesto, los edificis interiors eren una flama. Res pogué salvarse.

Y en la gentada impostent enfront d'aquella foguera incandescent, una remor circulava de repent, propagada per l'amo de la masia: qui era aquell estranger que havia donat lo crit de alarma y què's veia tan afanyós en combatre la plaga? Evidentment sa activitat ha sigut sospitosa y'l foch no podia més que ser atribuit a la malevolensa! No's va tardar a trobar més lluny l'incendiari.

Dos gendarmes s'acostaren a Laurent pera interrogarlo.

—Lo vostre nom?

—Antoni Laurent.

—Vos tra professió?

—Obrer cisteller.

—Vostre domicili?

—Jo no tinch domicili fixo.

—Ahont erau quan l'incendi?

—Estava aegut sobre'l ferratge, sota'l cobert.

—Teniu papers?

—No tenia, però abans d'ajocarme, vaig trèurem part del vestit y tot s'ha cremat.

—Seguiuons a la gendarmeria.

Laurent pàlit:

—Me deteniu?

—Sí.

—Vos heu equivocat. Tinch 55 anys, y no he sofert mai condemnaçió. Jo soch un obrer honrat, jo... no entenc que se'm sospiti que sia això.

—Això s'ha acabat. Seguiuons.

Enquadrat de dos gendarmes, transpassà la gentada hostil que proferia amenassas sordas, y fou tancat a la cambra de seguretat sense més explícacions.

Un cop dins d'aquell recinte humit y empudecat, Laurent feia amargas reflexions.

Quina fatalitat l'havia dut a n'aquell cobert, per quina secreta coincidència'l foch fou declarat allí aquella mateixa nit? Misteri. Una sola cosa incerta; és que l'havien detingut baix la prevenció d'incendi voluntari?

Es aquest qui ha anat a denunciarlo a l'entimat y obrir una instrucció contra ell?

Petites gotas fredes de suor s'escorriren pel seu front, y la febre li recordava's temps aquells quan lo pany grunyia... en fi!

Fou conduit al despaig del brigadier, home d'alta talla; ab los cabells

blanxs, d'aspecte rustech y decoratab la medalla militar.

L'interrogatori començà:

—Vostre nom... Apellido... Professió... Domicili...

Laurent respongué maquinàlment, pensà ausentars; quan després de sa entrada, sa mirada era fixa, ab atenció, com fascinada sobre un grabat penjat en lo despaig del brigadier.

Aquell grabat era reproducció de un quadro célebre, representant la carga de corsers de Reichshoffen.

Los ulls de Laurent no deixaven de vista'l quadro. Era una empresa de tot son sér, que sembla separarli la terra y elevarse a regions superiors. Lo no entès brigadier preguntà per segón cop...

—Ahont erau quan l'incendi's va declarar?

L'home continuava encantat en sa contemplació.

Lo brigadier repetí furiós:

—Ahont erau?

Al'avors Laurent, transfigurat, aixecà son front, emparpat de reflexos, y ab l'index signà'l grabat.

—Jo era allí!

Lo brigadier s'aixecà bruscament.

—Vos eran a Reichshoffen?

—Brigada Michel... 9.ª coracers...

—Esquadró?

—Tercer esquadró... segón pelotó...

Se miraren reciprocament per espay de dos segóns, després lo llamp brillava de l'un a l'altre.

—Mon brigadier d'esquadró!

—Caballer Heintz!

En sos ulls brillà una llàgrima, rosada de memòria.

Sas mans s'estrenyeren, fraternals, al mitjà d'un silenci punyent que se allargava. Tots dos revivaven l' hora solemne de la brigada arreglada en orde de batalla sobre'l terraplè.

—Per l'atach! Cargin!

Veyan ells en aquell instant la tropa furiosa llençar-se al galop de part a part de las filas, los barrancs, las trinxeres, y tirar-se sobre l'armada prusiana, ab los xis-xás dels sabres, y la granisada dels fusells...

Son esquadró avansant, alcansa van las primeras casas de Marsbroom, després varen caurer ferits... Laurent tenia'l cràneo enfonsat y'l ventre mitjà obert. Lo caballer Heintz havia rebut tres balassos y cinch feridas.

Temps heròichs! Volgudas memòrias desaparecudes en las fumardas de la Gloria!

Laurent retornà'l primer:

—Y ara mon vell company creus tú que jo soch capás de ficar foch én un cobert?

—No t'inquietis més ab això... Los tèus vestits yls papers han sigut tots cremats... Vaig a reemplassarlos. Comensem aixís, pel certificat:

—Jo l'infrascrit, certifico... Lo brigadier Heintz cridà a un gendarme de guardia:

—Fassi legalizar immediatament aquest certificat, li suplico...

Després a Laurent:

—Vaig a renovar ton guarda roba... Tinch a l'armari un complet de civil casi nou... Si, jo tinch bona memòria, teniam tots dos al regiment i'82 de talla... Aquest t'anirà bé... Pòsatel sens ferme pregar més.

Lo bust de Laurent fluctuava una mica en l'americana.

—Bé!... tú completarás lo que't falta ab la feresa... Ala, ara anirèm a esmorzar... La taula no serà esplèndida... jo he fet la tonteria de quedarme solter.

—Lo mateix que jo.

—Un tall de llagonissa, un tròs de mantega fresca, pá de blat, un litre de vi clà... Assentá... Lo temps de donar una orde y tornar a ferre companyia.

—*

Esmorsaren alegrement, enrahanant ab una emoció profunda de sas memorias del regiment; després, al moment d'aixecar-se Heintz, digué a son antich company:

—Jo creya que havias obtingut la medalla?

—Efectivament, però jo no la portava sobre meu per las masias... La duya en un petit estox de butxaca. L'estox s'ha cremat junt ab la meva americana.

—Per què no la portavas constantment?

—Tú no ho pensas? La Medalla militar és com cosa sagrada... Jo no l'exposava més que's días festius...

—En aquest cas, avuy, vull posar-te la meva ab una agulla sobre'l tèu pit... Ala... ja està... Estás en tot ton esplendor... Tú tens l'aire també com «allà»... Lo caminar marcial, això no's pert may, antich company... Ara pots fer ta sortida a vila... Altre cop un poch de vi clà, lo cap de l'estribó.

—Mercès... Ah! mon volgut Heintz, ha sigut la Providència que tú fossis aquí pera trèurem d'aquest mal assumptu d'incendi... sense tú això

podia resultarme malament... però què és tota aquesta gent?

Per la finestra Laurent distingia una multitut compacta amassadora devant la reixa del quartel.

—No t'amolnis, digué Heintz, agafant lo picorni y posant son sabre, aquests són simples miróns. Aquesta hora és quan conduim a l'estació de Neufoille'l presoners destinats a ser enviats a la presó del lloc principal.

—Hi ha medi per poguer sortir de aquí per una o altra porta?

—No... bueno... adéu y bona sort!... Trespassal! pati y surts per la reixa... jo vaig al meu puesto.

Laurent baixava darrera seu, y un cop en lo pati, se va parar un segón del tot sorpres; los cinch gendarmes, en gran uniforme, estavan arreglats a lo llach de la reixa molt oberts. Heintz s'havia colocat al cap de las filas.

Laurent avansà.

—Preparin... armas!

S'avansà més encara, adressant sa talla, lluitant son bust, com a la para.

—Presentin... armas!

Y la multitut, formada allí pera la sortida d'un criminal, formava respectuosament al pas d'aquell heroi.

JEAN ROCHON.

(Traducció d'OTEL ROMEO).

Florecentan los campos, reverdecen los secos alcornocales y La Justicia imperaría por doquier.

Y nosaltres diríam allò del Robinson—*Oh! que bel país!!*

Ens diuen que l'Ajuntament penderà l'acort de variar los noms dels carrers de la nostra ciutat, agregada al Serrallo.

Del carrer de l'Untió se'n dirà la riera de l'Unió; de la Rambla de Sant Joan, se'n dirà Lo barranch dels Trenca-colls, y així seguit.

Bé prou que ho diuen que's arreglarán; però, no n'hi han de fets. A no ser que esperin la visita del president d'aquella república á plazo fijo que tant nos havian anunciat.

Donchs que hem de fer? Vaja, ahont és la grrran revolució!

Mentrestant esperem que sia un fet aquella tant esperada visita; que no podrà ésser que, al menys, espereguessin aquests carrers que fan fàstich de veurer?

CONTINUANT LA TASCA

V

Lo programa de Matemàtiques del segon curs fet per lo Sr. Sáenz és de lo més desgraciat que hem vist: si lo del Sr. Ramonacho'l trobèm deficient no s'igual més que de rudiments, lo d'aquell bon senyor ni arriba a ésser setmesí puig no conté més que engrunas.

Desenrotlla l'assignatura, lo senyor Sáenz, ab unes 150 preguntes, y de elles més de la meytat no són més que una repetició xabacana de las del primer curs, sens cap finalitat profitosa. Vegis, sinó, ab un exemple:

Lo Sr. Ramonacho pregunta: *¿Qué es cantidad? y han de contestar los deixables: «Una propiedad que tienen los seres por la cual se pueden contar o medir»; y v'! Sr. Sáenz l'any següent y torna a preguntar: ¿Qué es cantidad? y ara ja no val lo que's fá a n'ellas, mentres no'ls falti la sua propia consignació?*

Lo més salat del cas no és, encara, lo que quedin provincias enteras sense cobrar. Lo notable és que sempre toca a r-brer pels mateixos indrets. Aquest any no cobrarán lo mes de Desembre las provincias de Tarragona y Barcelona y l'any passat la de Lleida y part de la de Girona.

Es casual, veritat, mol casual. Ja veurán, l'any vinent, com li tornarà a tocarà Girona y Lleida y, aixís, anirán amigablement turnant las provincias catalanes.

Es un gust de veurer lo béque'ns tractan los germans d'enllà de l'Ebre y no cal que'ns queixem de que ab los nostres quartos se paguin los mestres de Galícia o d'Andalusia, sinó ja, ho sabéu lo que'ns sentirèm: *estos catalanes siempre están pidiendo.*

Nosaltrs, pagant los seus mestres yls nostres que roseguin plets; nosaltres pagant la seva vida de què'ns sentíem.

Aquesta setmana no podèm donar compte de cap fet de ressonància portat a cap per l'eximi deputado del pan barato. De veritat que ho sentím, perquè sempre'ns agrada enlairar als que's ho mereixen.

Prenguin paciencia, que otro dia serà.

Tenim entès que s'està confeccionant una candidatura federal-lerrouxista que farà felissos a tots los habitants d

«ILUSTRACIO CATALANA»

REGALA

UNA EDICIO

MONUMENTAL ILUSTRADA PER XIRÓ DEL POEMA DE MOSSÉN VERDAGUER

“L'ATLÀNTIDA”

sort cada diumenge.—Un any, pessetas 30.—Mitj any, pessetas 15'50.

Tres mesos, pessetas 8.—Mallorca, 287, Barcelona

Iniciativa plausible

La Cambra de Comers de Tarragona ha portat fins ara, per deixadesa de tots, una vida bastant migrada, poch en armonia ab las creixents necessitats de las classes mercantils.

Ab motiu de la renovació anyal de la part de la Junta directiva, sembla que's vol que la Cambra de Comers prengui nous alàs y que sigui un verdader element de defensa del comers y de l'industria tarragonina.

Pera portar a cap aquest projecte la Junta directiva de la Cambra, ab fets 11 del corrent, dirigi a tots los senyors socis la següent circular:

«Càmara Oficial de Comercio, Indústria y Navegació».

Sr. D.

Muy distinguido señor nuestro: La crisis, cada dia más intensa, que viene sufriendo esta ciudad, exige de las entidades económicas un mayor esfuerzo y una completa penetración entre todos los elementos que las integran.

Entendiendo así esta Junta Directiva se preocupa de que esta Cámara responda á los fines d'é su institución y que la suma de sus esfuerzos, de aquí en adelante, esté en harmonía con la importancia de las dificultades que hay que vencer.

Contando la Junta con que no le ha de faltar el apoyo más decidido de V. para esta tarea, tiene el gusto de invitarle á una reunión que tendrá lugar el dia 19 del actual, á las tres y media de la tarde, en el local de la Cámara, para tratar de la reconstitución de ésta, y de los derroteros que debe de seguir, para que constituya, como es el deseo de todos, un poderoso elemento de defensa en los intereses del Comercio y de la Industria de Tarragona toda.

Le reitera el testimonio de su consideración más distinguida

La Junta Directiva.

L'indicat dia 19 se celebrá la reunió y exposat l'objecte trobá aquest la més bona acollida per part de tots los nombrosos socis congregats.

Se tracta de dotar a la Cambra de recursos propis, buscar la cooperació dels elements industrials y montar una oficina que a la vegada que tracti tots los assumptos que interessen a l'industria y al comers, puga ésser peral individus de la Cambra un centre de consulta.

Pera portar a cap l'idea's non: bren a una comissió composta dels senyors don Mateu Joseph Boada, D. Modest Fenech, D. Eugeni Saugar, D. Anselm Guasch, D. Francesch Sugranyes, don Macià Mallol y D. Ramón Caballé, comissió que comensá tot seguit los treballs.

Tenim la satisfacció de fer constar que la comissió ha trobat per tot arreu la mellar acollida y que's comerciants y industrials están disposats a tots los sacrificis pera donar vida a una entitat tant digna de respecte com la Cambra de Comers.

Celebrém ab tot cor aquesta iniciativa, puig a Tarragona no es que hi faltin elements de valua, lo que hi ha es que fins ara molts han permanescut sobradament retrets per tascas verament patriòtica, y cal portarlos a la vida activa, essent útils, als-seus compatriotic y a n'ells mateixos.

NOVAS

Tenim les mellors notícias dels projectes que respecte a la magna qüestió de las estacions a Tarragona, pensa portar a cap molt prompte la Companyia de ferro-carrils del Nort.

Auvi serà tal vegada inconvenient parlarne y per altra part nos faltan alguns datus, mes en la pròxima edició prometem ocuparnos ab tota extensió d'aquest assumpto.

Per ara nos limitèm a consignar que nostres impresions sont altament satisfactorias.

Nostre estimat confrare *La Cruz* s'estrangea de que després de tres mesos no s'hagin presentat encara a la aprobació de l'ajuntament los comptes del viatge a Saragossa.

Si *La Cruz* nos promet lo secret li dirèm que, segons notícias, la causa de tan gran retràs és deguda a que se'n prepara una agradable sorpresa, que consistirà probablement en la no presentació dels esmentats comptes, puig hi h'ar propòsit d'imigar als regidors republicans del municipi de Lleyda, que, com tothom sab, no permetrem que la Pubilla pagués los gastos.

Ja veu, donchs, *La Cruz* que no cal que ningú preocipi per las dues mil y pico de pessetas que, segons se diu, importan los tals gastos.

L'Heraldo s'ha tancat en un complet mutisme en lo que fa referencia a la campanya que venim sostenint sobre ensenyansa.

A l'últim se'n ha adonat de lo malament que ho feya y del ridicol en que l'han deixat los demés periòdics d'aquesta ciutat als qui, més d'un cop y ben inútilment havia demanat ajuda.

Més val aixís.

Lo nostre estimadíssim amich y colaborador, lo Doctor En Jaume Peyri y Rocamora, acaba d'obtindre un senyalat triomf. Lo Tribunal d'oposicions a las plassas de Professor Clínic de la Facultat de Medicina de Barcelona, despresa de la votació nominal y pública que regeix pera aquesta mena d'exercicis, ha proposat al nostre company peral primer lloch.

Amichs de l'infantesa den Peyri, hem seguit pas a pas y ab intima satisfaccióls seus avensos, tenint fe cega en lo seu pervindre, perquè de ben aprop hem pogut apreciar son talent extraordinari, sa poch comuna ilustració y son incansable amor al treball.

En Peyri, val molt, moltíssim més de lo que ell en sa extremada modestia pot apreciar; y aquest concepte que n'hem tingut sempre, vé a confirmarlo avuy la noticia que donem als nostres lectors y'l ratificarán dintre de poch nous fets, donchs, no temí dupteque ben prompte se'l rengoneixerá com un dels primers metges de Catalunya.

De tot cor li enviem la nostra enhorabona.

Nos escriuen del Vendrell que des de primer de Septembre darrer está vacant una escola de noys d'aquella vila, sense que fins al present s'hagi cuidat de proveirla qui dèu ferho, ni tan sols interinament; de manera que, gracies a la proverbial *diligència* dels nostres governants, hagueran quedat al carrer una pila de noys durant prop de mitj any, si'l bon zel de l'Ajuntament d'aquella població no s'hagués cuidat de posarhi un mestre per compte del Municipi, lo qual ocasiona a aquest un gasto d'importancia, puig com siga que la llei no concedeix als mestres interins provisionals cap sou, y per aquest preu ningú vol treballar, lo Ajuntament ha de pagarlos; donantse'l cas de pagar dues vegadas per un mateix servey, ja que l'Estat s'incauta del sòu que per la vacant queda sense cobrar ningú.

Que això es escandalós y abusiu no cal dirlo; lo que sí cal preguntar es qui indemnisa a l'Ajuntament del Vendrell los perjudicis que li causa la negligència de l'Estat.

Per la Quefatura d'Obras públicas d'aquesta província y ja definitivament aprobadas de Real orde, han sigut remeses a Constantí, las Ordinances y Reglaments de la Comunitat de regants de la «Siquia dels Molins».

S'espera que molt prompte funciarà l'esmentada Comunitat que pot reportar grans beneficis als nombrosos regants que comprèn.

—Orfebrería religiosa y ornamentals d'Iglesia—J. CABALLÉ GOMBERA.

Lo prop vinent diumenge, dia 29, lo conegut canonge de Vich, Mossén Jaume Collell predicarà en l'Iglésia de Sant Joan del Port, en occasió de la festa que's dedica a la Sagrada Família.

Una de las plantas que han surtit més perjudicadas de las glassades de enguany han sigut sens dupte'l's garrofers. Ha quedat destruit son fruit y en alguns indrets ab prous feinas conservan las fullas, temestose ab fontan que ni enguany ni l'any vinent hi haurà collita.

Lo terme de Tarragona es un dels més perjudicats, puig tots los arbres estaven carregadíssims de garrofi.

Pera'l dijous vinent, dia 26, está convocada la Junta general ordinaria pera la renovació de càrrechs de l'Ateneu Tarragonense de la Classe obrera.

Cas de que no's pugui reunir lo nombre de socis que prescriu lo Reglament, la Junta general tindrà l'noch de segona convocatoria, l'endemà di-vendres, dia 27, a las nou de la nit, celebrantse sia'l nombre que vulga de socis quehi assistescan.

Hem rebut un atent oferiment del senyor President del nou «Club Ciclista El Pedal», nostre amich don Enrich Arnalich, al que'n plau corresponde posantnos a sa disposició per tot lo que puga interessar als nobles fins d'aquesta novella societat.

Lo nostre particular amich D. Rafael Cañellas, Director del *Diario del Comercio*, sufri l'altre dia un fort atach que en los primers moments alarmà a sa apreciable familia.

Afortunadament, sembla que'l malalt se mellorá prompte y que no tardará en estar complertament restaurat, lo qual celebrarem.

Las festas majors que la diada de Sant Sebastià celebraren los veïns pobles de Constantí y Canonja, se vegeren bastant animadas malgrat la crudesa del temps que atravessèm. L'element jove, com sempre, se'n emportà la palma en balls y altres diversions.

—Convalecencias.—Ovi Lecitina Giol.

En l'Assamblea general que celebrál passat diumenge'l Centre Industrial d'aquesta ciutat se renová la meitat de la Junta Directiva, que ha quedat constituïda com segueix:

President, D. Joan Palà, Vis President, D. Francesch Virgili; Tresorer, D. Joseph Martínez; Vocals, don Joan Roset, D. Joseph M. Llanas, D. Agustí Ferrer, D. Joseph Ripoll, D. Félix Ribas, D. Ramón Abelló, D. Joseph M. Balart, D. Ignasi Coronado, D. Joseph Montserrat, D. Lluís Clanchet y D. Pau Mercadé; Secretari, D. Pere Lloret.

Es verament brutal la forma en que's tracta a la gent en los fiestas de consums d'aquesta ciutat. Als mals modos y paraulas grolleras s'hi agegeixen tot sovint amenassas y abusos intolerables.

Hi ha alguns dependents castellans que, ab la burxa a las mans y quan ja ha sigut degudament regonegut un carro, s'entretenen punxant tot lo que's vé davant, coves, cistells, verduras etc.

Com és molt natural, això provoca protestas y disputas que degeneraran lo mejor dia en moti y que ab seguretat producirán desgracias.

Y'l Senyor Maestre tan tranquil esperant l'ascenso a Sevilla.

Havèm rebut lo número primer de la revista literaria *Occitanie*, que publica'l següent interessant sumari:

Prosper Estieu y Joseph Aladern, «Lletres sobre l'espelida d'Occitanie». —P. Anton d'Olvan, «Sobre la llibertat d'escriure». —Prosper Estieu, «Flors d'Occitanie». —Miquèu de Camelat, «A la Gascongne». —Antoni Perbos, «La Crozada». —Peire Fons, «Devant la Cathédrale Sainte Cécile d'Alby». —Joan Puig y Ferreter, «La Dama Alegra», (escena del acte tercer). —Mossén Miquel Costa y Llo-

bera, «Dies malats». —Joan Maragall, «Janer». —Joan Pais, «Minyonia». —Plàcit Vidal, «Cançons de la vella Espanya». —Joseph Aladern, «Moviment Catalanista». —Paul Regin, «Lo Ninarel de la Abruzuera Catalana». —Joseph M. de Sucre, «Endreça». —Louis Funet, «Pichouno Guerro». —Prosper Estieu y J. A., «Bolegadisa». —Que tinga molts anys de vida.

Llegím en un diari de Barcelona: «En breve saldrá para Madrid el Secretario del Ayuntamiento Sr. Gomez del Castillo, para preparar los trabajos de la comisión que en virtud del oportuno acuerdo, irá próximamente á la corte para gestionar la rebaja del cupo de consumos.»

Suposèm que aquí devèm tindre un cupo molt just, donchs, no's comprende que l'Ajuntament no aprofiti com fan altres lo fer d'haverse rebaixat lo de Madrid, pera gestionar aquest assumto.

«Serà necessari que's tornin a suscitar los conflictos d'ara fà un any pera que's despertin los que semblan tan adormits?»

Programa de las pessas que tocará la música de Luchana en lo passeig central de la Rambla de Sant Joan, desde las dotze fins a dos quarts de dues.

1.ª Pas-doble «Luchana». —2.ª Preludi «Campana milagrosa». —3.ª Opera «Paggiachi». —4.ª Sarsuela «La Reina Mora».

COSTUMS TARRAGONINAS

Darreras obras de

D. FERRAN DE QUEROL Y DE BOFARULL

HERÈU Y CABALÉ.... Preu: 2 ptas.

MONTSERRAT..... » 3 »

Se venen en l'estampa de Fran-

cesch Sugranyes.

—Neurastenia.—Neurastenogeno Sugranyes.

ESTUDI de prácticas mercantiles

Interventor del Banc d'Espanya a d'aquesta plaza

Preparació completa pera l'ingrés en l'estament Establiment.

Classes especials pera l'ensenyança de la tenduría de llibres, càlculs mercantils, correspondencia comercial, reforma de la lletra anglesa, rodona y grega.

R. St. Carles, 20, 2.º, esquerra

Se contestan las consultas relatives a l'estament de comptabilitat especials, balanços y liquidacions de comerciants, societats, testamentarias, etz., etz.

—Academia Duarte

FUNDADA EN 1897

TARRAGONA

Desitjos d'evitar a las famílias lo greu inconvenient d'enviar a los fills a ciutats poluposes, residència dels centres universitaris y animats pels brillants resultats que en nosaltres labor venim obtenint, havem organitzat la Acadèmia en forma convenient pera que nosaltres alumnes puguin donar validesa acadèmica, a los estudis, segons los convinga, en las Universitats de Barcelona, Saragossa o Valencia.

En lo pròxim, com en los cursos anteriors, quedan estableerts las enseñanzas de tots los grups de las Facultats de Dret y Filosofia y Lletres.

Las classes començaran lo dia 10 del pròxim mes d'Octubre.

S'admeten internes, mitj pensionistas y externes.

Pera informes al Director

D. Francisco Duarte

advocat, Beneficiat de la Metropolitana, Palma, 2, segon.

TIP DE FRANCESCH SUGRANYES, COMTE DE RIUS, 9.

ODONTOL

No existeix antiséptich ni

dentifrich mèllor.

Ab lo seu ús constant se conserva la dentadura blanca, s'evita y cura ab tota seguretat las enfermetats de la boca y dents y calma prompte l'insoportable dolor de caixals.

DE VENDA

En totes las bonas Farmaciacs, Droguerias y Perfumerias.—Dipòist:

DR. ANDREU, de Barcelona.

Cansat de probar específichs sens cap resultat, l'únich que m'ha fet sortir espesíssim cabell a la calva més gran que'l meu cap tenia, és lo vegetal «Azgar» del perruquer CASALS.

—Camisas y corbatas alta novata. Camiseria de Pau Brú, comte de Rius, 20.

EN VENDA

Ho està un local magníficament adornat, en punt molt cèntr

PASTILLAS SERRA son las mejores para curar la TOS

Y todas las enfermedades de l'appareil respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un dia l'opresió del pit y la fatiga. Poden pendre's sens cap rill, puig no contenen opio ni morfina.

A DOS RALS CAIXA

FARMACIA DEL CENTRE DE MANEL FONT, RAMBLA DE SANT JOAN, 57, TARRAGONA. — TELÉFON 48

Neurastenia

clorosis,

debilitat general,

anemia

se curan radicalment ab l'ús del

NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES
EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS

d'Arts Sumptuarias

FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuaries.

Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mejor y más agradable

Única que conté l'80 per 100 d'oli de fetge de bacallà y glicerofosfats y fosfats de cal y de soja.

Aprobada y recomendada pels Colegis de Metges y Farmacèutics de Barcelona, mitjançant l'anàlisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtics de Farmàcia de Matarí y Codina Llanglís, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònic, estímul del desenvolupament físic, creixença d'osos y surtida de les dents. Necesaria als nens, embrassades, veus y persones débils; per las enfermetats consuntivas, convalescència, diabets, tos, catarrus, físsis, escrofulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la lllet i la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:

A Tarragona, Major, 14

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilizant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organico-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etz., grans llegums, etz.

COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

QUINTANA Y TORRES

Carrer de Barcelona, 4, Tarragona

Lo Camp de Tarragona

SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 pta.

Fora..... 1'50 »

Extranjero..... 2'00 »

Número d'avuy.... 0'10 »

Anuncis a preus redunits

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2. TARRAGONA

ici finançades i suportades per la

Joan Ruiz y Porta</